

for Modstanderne ved personlig Dygtiggørelse end ved stærke Ord; troede iøvrigt, at Valgbarheden betragtedes med ret milde Øjne.

Frk. Lauridsen (Sorø): Det gjorde hende ondt, at de københavnske Kvinder vilde tage mod Valgretten paa de andres Bekostning; de bør sige som Socialdemokraterne: alt eller intet.

Fru Norrie hørte ogsaa til dem, der foreløbig blev udelukkede, men kunde dog glæde sig over, at Begyndelsen blev gjort.

Sagfører Christensen (Aarhus) mente i Modsætning til *Frk. Lauridsen*, at de fleste Kvinder i Provinserne vilde glæde sig over, at de københavnske Kvinder fik Valgret.

Fru Brodersen (Nørre Sundby) fandt, at der var præsteret meget godt og dygtigt Arbejde af Kvinder; hvilken Sum af Arbejde skal der til, før det anerkendes som tilstrækkeligt, for at vi kan kræve vor Ret?

Hr. Trier: Der er en offentlig Mening, som efterhaanden påavirkes.

Fru Nørlund: Har Kvinderne ikke udrettet noget i deres Hjem og ved Sælverhverv?

Frk. Bruun: Det er ikke Luksusdamerne men Sliderne, der taler om og virker for kommunal Valgret. Man har bebrejdet mig, at jeg bruger stærke Ord; bliver jeg valgbar, vil jeg ikke skaane Ørene for de stærke Ord.

Højesteretssagfører Høgsbro påviste, at de gifte Kvinders Stemmeret staar i nøje Forbindelse med Skatte-lovene. De gifte Kvinder, der har Sælverhverv, maa forlange at sættes i Skat — og efter en Højesteretsdom af Nov. 1896 vil det ikke kunne nægtes dem — for at staa parat til at modtage Valgretten, naar den ogsaa kommer til dem.

Frk. Hasselbalch afsluttede Diskussionen med at takke de københavnske Kvinder, for hvad de havde udrettet ogsaa for Provinserne.

Efter Mødet var de udenbys Delegerede Odensekredsens Gæster ved et livligt Fællesmaaltid, hvor der holdtes forskellige Taler og blev afsunget 2 i Dagens Anledning forfattede Sange. Først sent skiltes man for i de Hjem, der gæstfrit havde aabnet sig for de Tilrejsende, at hvile ud for at tage fat med friske Kræfter næste Morgen.

Mandagsmødet.

Mandagsmødet begyndte Kl. 10 i *Frk. Jørgensens* Højskolehjem store smukke Sal. Efter Afsyngelsen af „Morgenstund har Guld i Mund“, valgtes Pastor Conradsen fra Hvirring til Ordstyrer.

I. Formanden, *Fru Jutta Møller*, aflagde derefter Beretning om det forløbne Aar.

I Fællestyrelsen var der sket den Forandring, at Bibliotekar *Elberling* var udtraadt af Styrelsen og *Fru Bondgaard* fra Svendborg var indtraadt i hans Sted. Ligeledes havde *Frk. Eline Hansen* afløst *Frk. Dabelsteen*, der havde maattet fratræde Sekretærposten paa Grund af Sygdom.

„I Fjor sang vi“, sagde *Fru Møller*, „Vaaren er i Luften“; i Aar skulde vi have sunget „Sommeren er i By“. Men som Vaaren lader vente paa sig i Aar, saaledes gaar det ogsaa med vor Sag. Dog et stort Fremskridt er der sket; Landstinget har givet sig; det er som en stor Sne-drive, der er smeltet bort. Fire Gange har vi banket paa, sidste Gang for 3 Aar siden, men er stadig blevne afviste. Nu blev det paa en Gang samfundstjenligt at give ugifte, skatteydende Kvinder kommunal Valgret;

og da vi saa, der var Stemning derfor, sluttede vi Kvinder os sammen for efter *Fru Nørlunds* Opfordring at danne Udvalg til at påavirke de forskellige Autoriteter. Vi fik ogsaa en god Modtagelse, hvor vi kom — og om end Sagen ikke blev gennemført i denne Samling, har man dog Grund til at glæde sig over, hvad der er naaet og arbejde videre til næste Aar.

Vi have sluttet os til D. Kvinde-raad, dette Led i den store internationale Kvindeforening, som blandt meget andet paa sin Fane bærer Indskriften: „Voldgift i Stedet for Krig“.

„Fru Andræs Legat er uddelt overensstemmende med Fundatsen“ (se Kv. og Samf.s Nr. 15 d. A.).

Højesteretssagfører *Sv. Høgsbro* gjorde senere, for at ikke for mange for-gæves skulde søge Legatet, opmærksom paa, at i Følge Fundatsen skulde Legatet fortrinsvis være til Hjælp for de Kvinder, der allerede var begyndte at arbejde og kunde fremvise Anbefalinger; ikke til Begyndere.

„I Kvindernes Bygning havde vi til Repræsentant Grosserer *Frk. C. Hansen* af København.“

(Dennes skriftlige Beretning meddeles her).

Kbhvn., d. 18. Maj 1900.

Til Fællestyrelsen

for Dansk Kvindesamfund.

Idet jeg beklager, at jeg ikke personligt kan komme til Stede i Odense, grundet paa pludselig Sygdom i min Familie, saa vil jeg ikke undlade som Dansk Kvindesamfunds Repræsentant i Kvindernes Bygning at lade høre et lille Ord fra mig. Egentlig kan jeg kun henvise til Kvinden og Samfundet af 8de Maj; der har vor Formand sagt alt, hvad vi ved og ganske udtalt vor fælles Mening, idet vi efter Mødet havde en Samtale. — *Fru Møller* fandt Omkostningerne ca. 17000 Kr. i de 4 Aar store, men jeg kan godt forstaa, at disse Omkostninger ere blevne saa store, da det er en hel Forretning, som her er ført, med stor Regnskabsføring og lignende, og det er jo nødvendigt, at det gøres paa denne Maade — der er 2 Damer paa Kontoret, det kan vist ikke være mindre, og disse Damer maa lønnes, og mange Gange, f. Eks. ved Lotteriet, har de vist haft et meget stort Arbejde; dernæst er der Husleje i 4 Aar, Lys og Varme etc. etc. Bude-løn til Opkrævning af alle disse Smaaløb og saa Reklamer, Tryksager, Opfordringer og lign., som der absolut maa til, og som jo ogsaa har været det, der har ført til et saa pænt Resultat som 70,000 Kr., (og det forventes, at der til Efteraaret kan afsluttes med ca. 75,000 Kr., naar Indsamlingen er færdig) — det er mange Penge! Der har jo været mange, som har givet større Bidrag, men en Masse har givet 25 Øre; havde disse Bidrag istedetfor været 1 Kr., saa havde Ulejligheden og Udgifterne ved Indsamlingen ikke været større, men Totalsummen var blevet større; men man behøver jo ikke at se hen til de 300,000 Kr., som man havde tænkt paa, for man har jo Lov til at tænke paa meget, men jeg synes, vi skylder de Damer, som i de 4 Aar har forestaaet det til sine Tider umaadelige Arbejde, en stor Tak; ved Lotteriet havde jeg Lejlighed til at faa et lille Indblik i det store Arbejde, som Bestyrelsen havde, men Resultatet blev ogsaa 11,200 Kr.

Jeg slutter mig ganske til *Fru Liebmans* Mening, ikke at hensætte Beløbet til Forrentning, indtil Sum-

men bliver større, men tage fat med det samme; gøre Overslag, og saa, saa snart som muligt faa begyndt paa Bygningen; og saa se paa alle mulige Maader at skaffe Penge til Veje, saa der kan blive rejst en „Kvindernes Bygning“ saa snart som muligt. I det Haab, at vi alle maa samles der med et frejdigt Blik paa det hele, sender jeg Odense-Kredsen min hjerteligste Hilsen.

Caroline Hansen.

Fru Nørlund fortalte derefter om Udvalgets Arbejde for at skaffe kommunal Valgret. Lovforslaget kom frem i 1898, og en Del Kvinder, navnlig skatteydende Lærere, foreslog da, at man skulde slaa til Lyd for det. Som bekendt gaar Lovforslaget kun ud paa at give københavnske Kvinder Valgret. Det er naturligvis ikke nok til, at vi er tilfredse med det, men vi tage med Tak imod det som en Begyndelse og vil ikke hvile, før alle skatteydende Kvinder, ogsaa i Provinserne, har faaet Valgret. Vi have holdt os udenfor Partierne, idet vi har sendt omtrent enslydende Skrivelser til Rigsdagens forskellige Partier med Anmodning om at fremme vor Sag. Vort Udvalgs Navn er: *Kvindeforeningernes Valgrets Udvalg*. (Se Kv. og Samf.s Nr. 3 d. A.).

Fru Norrie gav Beretning om Kvinderaadet. (Denne vil komme senere som Meddelelse fra D. Kvinde-raad her i Bladet).

Til D. Kvindesamf.s Delegerede valgtes *Fru Møller* og Grosserer *Frk. C. Hansen*.

Derefter kom Turen til „Kv. og Samf.“ *Fru Monrad* meddelte Bladets Status og hvad der var udrettet siden forrige Fællesmøde. Til Trods for, at Beretningen ikke lød særlig opmuntrende, var Stemningen dog afgjort for fremdeles at søge at beholde Bladet, idet det blev hævdet, at Kvinderne trængte til deres eget Organ, og at Bladet blev læst med Interesse i Kredsen. Med 22 Stemmer vedtog man da fremdeles at holde det oppe, og man udtalte sin Anerkendelse af *Fru Anholms* Arbejde.

Fællestyrelsen havde allerede vedtaget, at yde et Tilskud af 200 Kr., i Særdeleshed da Bladet i de sidste 5 Aar ialt kun havde modtaget ca. 30 Kr.

Da *Fru Berg-Nielsen* desværre ved Sygdom var forhindret fra at være til Stede, aflagde *Frk. Eline Hansen* paa hendes Vegne i al Korthed Beretning om, hvorledes Sagen „Husøkonomi som Statssag“ havde udviklet sig siden i Fjor. Landbohøjskolens Direktør, nuværende Landbrugsminister, *Højægernester Friis*, Professor *Odin Christensen* og Professor *Oppermann* havde alle stillet sig velvillig til Sagen. En Arkitekt havde tegnet Planen til en Skolebygning; Overslaget lød paa ca. 40,000 Kr. Direktøren havde raadet til at sende et Andragende ind til Landbrugsministeriet, og dette var indsendt. *Fru Berg-Nielsen* havde personlig forhandlet med daværende Landbrugsminister *Hage* og Folketingsmand *Christensen-Stadil*. Det vilde i Virkeligheden blive et Husøkonomiuniversitet. Begge havde lovet at ville arbejde for Sagen, naar Landbrugsministeriet fremkommer med et Forslag derom.

Endelig var *Fru B.-N.* bleven raadet til at henvende sig til Højægernester *Bech*, Engelsholm, Jylland, som er Formand for de samvirkende Landboforeninger. Efter paa Askov at have talt med Højskoleforstander *Schrøder* og Professor *la Cour*

om Sagen havde Højægernesteren bedt om Oplysninger fra andre Lande. Disse var fremskaffede, og Sagen har saa været til Behandling paa et Møde af de samvirkende Landboforeninger i København. Et Udvalg var bleven nedsat, og *Fru Berg-Nielsen* var bleven opfordret til at tale om Sagen ved Landmandsforsamlingen i Odense i Aar; og dette haabede hun at komme til. Andragendet har været hos Landbohøjskolens Undervisnings- og Tilsynsraad.

Fru Berg-Nielsen sendte tilsidst en Tak til alle, der havde hjulpet hende, særlig Dansk Kvindesamfund, *Fru Stampe-Feddersen* og Højesterets-sagfører *Svend Høgsbro*.

II. Kredsen aflægger Beretning.

Aalborg.

Fru Brodersen:

Medlemsantallet var i 1899 82, men paa Grund af Bortrejse og nogle Udmeldelser er vi nu kun 77. Formand er *Frk. Hasselbalch*. Vi har endnu ikke naaet at faa vort eget Lokale, men er stadig til Huse paa Højskolehjemmet. Vi haaber dog at det i det kommende Aar skal lykkes os at faa et selvstændigt Hjem.

Der har været selskabelige Sammenkomster en eller to Gange om Maaneden om Vinteren, hvor der har været Foredrag eller Oplæsning af Ting, der kunde have Interesse for Kvindesagen, med påfølgende Diskussion. De afsluttedes med en musikalsk Aftenunderholdning arrangeret af *Frk. M. Beck*.

Foredrag er holdte af: *Frøken Charlotte Sannom* om „Hvilke Krav vor Tid stiller til Kvinden.“

Frk. Helga Scholten om praktisk Skandinavisme.

Fru Berg Nielsen om Husøkonomisagen.

Højskoleforstander *Voigt* om Kvindernes Stilling.

Jeg har fortalt om „et Hæderssmykke for Kvinder“ en Orden indstiftet af *Frederik den 6te* til Belønning for Landbokvinder.

Vi havde Løfte om nogle politiske Foredrag: vor Forfatningshistorie i store Omrids saa objektivt holdt som muligt, men de blev desværre ikke til noget paa Grund af Sygdom. Vi beklagede det i høj Grad, da det er meget vanskeligt at faa saadanne oplysende foredrag.

„Og“, fortsatte *Fru Brodersen*, „her vilde jeg gerne berøre noget, som vi i høj Grad har følt Savnet af: en større Sammenslutning og Samarbejde mellem Kredsen. Der er noget unaturligt i at hver lille Kreds sidder afsluttet for sig, det vilde bringe mere Friskhed og Liv og Initiativ, om der var mere Samvirken. Hvis f. Eks. Kredsen i Jylland og Fyn vilde slutte sig sammen og København vilde hjælpe os med at skaffe Folk, der kunde tale om Emner, som vi trængte til at høre om og som kunde drage andre til. Og trænger vi egentlig ikke til at blive oplyste om mange Ting? Ønsker Kvinderne Valgret, vil det dog være temmelig nødvendigt, at de faar lidt Idé om de sociale og politiske Forhold, hvorunder de lever, og om de Love, der regeres af. Der bliver ganske vist sagt at man ikke kan forlange, at Kvinderne skal have Interesse for de Ting, de ingen Indflydelse har paa og henviser til Mændene, der dog fik Valgret, endskøndt det kun var ganske faa, der havde nogen virkelig Forstaaelse; men Forholdene er jo ikke de samme nu efter 50 Aars fri Forfatning, og hvorfor skulle vi netop gøre de samme Fejl som Mændene? Det vilde glæde mig om dette Forslag vilde finde Tilslutning.

Forsamlingen sluttede sig til dette Ønske. *Fru Jutta Møller* haabede at komme til Jylland og Fyen til September og *Fru Norrie* fandt senere Lejlighed til at lægge Medlemmerne paa Hjerte, hvor velkomne de var til Københavns Kredsen Sammenkomster, naar de besøgte København.